

วัฒนธรรมองค์กรของหน่วยทหาร ในภูมิภาคต่างๆ ที่มีผลต่อการแก้ปัญหา ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้¹

บทคัดย่อ

การปฏิบัติงานแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของหน่วยทหารในภูมิภาคต่างๆ ได้ปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยเหนือคือ การใช้การเมืองนำการทหาร และการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ภายใต้นโยบายเดียวกันนี้หน่วยทหารในแต่ละภูมิภาคมีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันตามลักษณะวัฒนธรรมองค์กรของหน่วยทหารในแต่ละภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วย ประสพการณ์ ความคิด ความเชื่อ ทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนลักษณะผู้นำหน่วยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของหน่วย จาก

การปฏิบัติงานที่แตกต่างกันของหน่วยทหารในภูมิภาคต่างๆ ทำให้มีผลการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม หน่วยทหารทุกหน่วยสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติและลดความหวาดระแวงของประชาชนจนนำมาสู่ความร่วมมือของประชาชนในการแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ได้มากขึ้นโดยลำดับซึ่งผลจากการปฏิบัติงานดังกล่าวส่วนหนึ่งเกิดจากการปรับตัวของหน่วยทหารให้สอดคล้องกับลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมของประชาชนและสภาพของปัญหาในพื้นที่ เพื่อให้บรรลุภารกิจ ถึงแม้ว่าการปรับตัวบางอย่างจะขัดแย้งกับวัฒนธรรมองค์กรของหน่วยทหารก็ตาม

¹ โครงการเมธีวิจัยอาวุโส สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย เรื่อง “ปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้กับรัฐไทย : โครงการสันติวิธี ความรุนแรง และสังคมไทย ปีที่ 1”

Abstract

The security policy of military bases dealing with the unrest in 3 provinces of Southern Thailand are conducted according to the policy of higher rank military force by exercise a political strategy over a military force as well as conduct a broaden politic, understand, access and development. However, under the same policy, each military base will enforce the strategy differently based on the condition of each organizational culture. The diversity of each military organizational culture will consist of experiences, scope of thoughts, belief and performance skill including the characteristics of the leader bases which will affect to the base operations performance. In consequent, diverse enforcing approach in each base may prove operational result in different ways. Nevertheless, every military base can alter civilians' point of views and diminish the fear, develop the understanding approach to the level of higher and better co-operations from the civilians to contribute in the counterinsurgency policy respectively. One of the conflict solution success is that the military force is able to readjust its military policy and culture in order to go hand in hand with the local culture and conditions of the conflicts.

บทนำ

ทหารมีหน้าที่สำคัญที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

ปี 2540 ในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตราที่ 72 ว่า “รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้ เพื่อรักษาเอกราชความมั่นคงแห่งรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ” ดังนั้น หน้าที่ที่สำคัญของทหารสามารถแบ่งได้เป็น 6 ประการคือ การป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การเทิดทูนและปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ การรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ การดำรงไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการพัฒนาประเทศ

ปัญหาการก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ปล้นปืน ทหาร เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติเป็นอย่างมาก เพราะส่งผลถึงความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และของทางราชการ ส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการทหาร ดังนั้น รัฐบาลจึงพยายามที่จะแก้ปัญหาทุกวิถีทาง อาทิ ในด้านเศรษฐกิจ มีการเร่งพัฒนาเศรษฐกิจในภาคใต้ เช่น การพัฒนาให้ภาคใต้เป็นศูนย์กลางของอาหารฮาลาล มีโครงการจ้างงานเร่งด่วนเพื่อให้ประชาชนมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้น ทางด้านสังคม มีการจัดระบบสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามต่างๆ ให้เข้ามาอยู่ในระบบ ทางด้านการเมือง มีการตั้งหน่วยงานและคณะทำงานในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.) และคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) เป็นต้น และในด้านการทหาร มีการใช้กำลังทหารเป็นจำนวนมากลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัด

ชายแดนภาคใต้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้พยายามแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในหลายๆ ด้านไปพร้อมกัน

สำหรับในด้านการทหาร ซึ่งเป็นกำลังหลักในการแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบ ในส่วนของกองทัพบกมีการระดมกำลังทหารจากต่างพื้นที่ทั้งจากกองทัพภาคที่ 1 กองทัพภาคที่ 2 และกองทัพภาคที่ 4 เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกำลังจากหน่วยต่างๆ ในแต่ละกองทัพภาคเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่คราวละ 1 ปี ดังนั้น จึงมีหน่วยทหารต่างๆ ที่มีความหลากหลายเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่

การปฏิบัติงานของทหารแต่ละหน่วยในการแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น นอกจากจะต้องปฏิบัติตามนโยบายที่หน่วยเหนือกำหนดแล้ว วัฒนธรรมองค์กรของแต่ละหน่วยซึ่งมีความแตกต่างกัน ย่อมมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของหน่วย ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าวัฒนธรรมองค์กรของหน่วยทหารในภูมิภาคเป็นอย่างไรและส่งผลต่อการแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายของกองทัพบกในการแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์กรของหน่วยทหารในภูมิภาคต่างๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานการแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานของทหารที่

มีวัฒนธรรมองค์กรแตกต่างกันต่อการแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษารั้งนี้ ได้ศึกษาเฉพาะหน่วยทหารของกองทัพบกที่ปฏิบัติหน้าที่ในการแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในห้วงระยะเวลาตั้งแต่ ต.ค. 2547 – ก.ย. 2548 โดยศึกษาเฉพาะทัศนคติของเจ้าหน้าที่ทหารผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เท่านั้น

วิธีวิทยาการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเลือกหน่วยทหารในแต่ละภูมิภาค ได้แก่ กองทัพภาคที่ 1 กองทัพภาคที่ 2 และกองทัพภาคที่ 4 โดยคัดเลือกหน่วยทหารจากกองทัพภาคต่างๆ กองทัพภาคละ 2 หน่วย โดยให้มีหน่วยทหารที่ศึกษาครอบคลุมทั้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ต่อจากนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักโดยเป็นการกำหนดแบบเจาะจงตามลักษณะตำแหน่งงานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการครบทุกระดับทั้งในระดับนโยบายของหน่วย และในระดับผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งได้แบ่งผู้ให้ข้อมูลในแต่ละหน่วยทหารออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้นำหน่วยระดับกองพัน (พ.อ.-พ.ท.) หน่วยละ 1 นาย ผู้นำหน่วยระดับกองร้อย (ร.อ.) หน่วยละ 2 นายและทหารชั้นประทวน (ส.ต.-จ.ส.อ.) หน่วยละ 2 นาย รวมผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสิ้นจำนวน 30 นาย ซึ่งคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลักคือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานในหน่วยอย่างน้อย 5 ปี ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานของหน่วยทหารในภูมิภาคต่าง ๆ มีผลการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยพิจารณาจากสถิติเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ของหน่วยทหารในแต่ละภูมิภาคที่ปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2547 – กันยายน 2548 กล่าวคือ ในพื้นที่หน่วยทหารจากภาคใต้และภาคกลาง มีสถิติการก่อความไม่สงบลดลง แต่ในบางพื้นที่ของหน่วยทหารจากภาคกลางมีสถิติการก่อความไม่สงบอยู่ในระดับเดิมและในบางพื้นที่ของหน่วยทหารจากภาคใต้มีสถิติการก่อความไม่สงบเพิ่มขึ้น ส่วนในพื้นที่ของหน่วยทหารจากภาคอีสาน มีสถิติการก่อความไม่สงบเพิ่มขึ้น

ในการปฏิบัติงานของหน่วยทหารในภูมิภาคต่าง ๆ หน่วยทหารทุกหน่วยจะต้องปฏิบัติงานตามนโยบายของหน่วยเหนือ คือ กอ.สสส.จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้กำหนดนโยบายในการแก้ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการใช้นโยบายการเมืองนำการทหาร และการปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” ภายใต้ยุทธศาสตร์การเอาชนะที่หมู่บ้าน ดังนั้น หน่วยทหารทุกหน่วยจึงต้องปฏิบัติงานตามนโยบายดังกล่าว นอกจากนี้ ในการปฏิบัติงานเพื่อไม่ให้เกิดเงื่อนไขในการปฏิบัติหรือเกิดความขัดแย้งในพื้นที่ระหว่างทหารและประชาชน กอ.สสส.จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้กำหนดให้ใช้แนวทางการปฏิบัติราชการสนามของกองทัพบก 10 ประการ (บัญญัติ 10 ประการของกองทัพบก) เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนของกำลังพลในการปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งหน่วยทหารทุกหน่วยจะต้องนำไปปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

การปฏิบัติงานแก้ปัญหาความไม่สงบของหน่วยทหารจากภาคใต้ หน่วยทหารทั้ง 2 หน่วยจากภาคใต้มีเงื่อนไขการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันในเรื่องระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยมีหน่วยที่ปฏิบัติงานในช่วงระยะเวลาสั้น (4-6 เดือน) และแต่ละพื้นที่ ส่วนใหญ่จะมีสถิติเหตุการณ์ความไม่สงบเพิ่มสูงขึ้น ส่วนหน่วยที่มีการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องในพื้นที่มีสถิติเหตุการณ์ความไม่สงบลดลง ยกเว้นในเดือนพฤษภาคม 2548 ซึ่งมีเหตุการณ์การก่อความไม่สงบเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ตอบโต้จากกลุ่มก่อความไม่สงบซึ่งเจ้าหน้าที่เรียกว่า “ไ้บ้านนังสตา”

การปฏิบัติงานแก้ปัญหาความไม่สงบของหน่วยทหารจากภาคใต้ ซึ่งสามารถทำให้การก่อความไม่สงบในพื้นที่ลดลงได้นั้น ทหารจากหน่วยภาคใต้มีการปฏิบัติงานที่มุ่งสู่กลุ่มแกนนำแนวร่วมผู้ก่อความไม่สงบ เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวเป็นต้นเหตุของการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ดังนั้น การหยุดการก่อความไม่สงบคือการมุ่งไปที่กลุ่มก่อความไม่สงบ แต่เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวอยู่ปะปนกับประชาชนทั่วไป ไม่สามารถแยกออกได้ชัดเจน ดังนั้นการปฏิบัติงานจึงต้องใช้การเข้าถึงมวลชน ซึ่งการปฏิบัติงานในการเข้าถึงมวลชน หน่วยทหารจากภาคใต้ ได้เปรียบหรือมีจุดแข็งของการเป็นหน่วยทหารในพื้นที่ภาคใต้ ชำนาญในลักษณะภูมิประเทศป่าเขา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้าใจวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนมีกำลังพลบางส่วนเป็นคนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น การปฏิบัติงานของหน่วยจึงใช้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีของประชาชนในพื้นที่เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงานโดยไม่ใช้งานด้านการพัฒนาต่งเช่นหน่วยทหารจากภูมิภาคอื่น แต่ใช้การเข้าพบปะพัฒนาสัมพันธ์

กับประชาชนและช่วยเหลือประชาชนตามความเดือดร้อนหรือตามความต้องการของประชาชน ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับการปฏิบัติงานของหน่วยทหารในที่ตั้งปกติ โครงการที่ใช้ในการปฏิบัติงานเข้าถึงประชาชน เช่น โรงเรียนการเมืองเคลื่อนที่ได้แก่ การสอนและพูดคุยกับประชาชนเรื่องการเมืองซึ่งเป็นเรื่องที่ประชาชนในพื้นที่สนใจ โครงการผูกมิตรผูกเกลอ โครงการครูทหารตาดีกา หรือโครงการคืนลูกสู่อ้อมอกพ่อแม่ ซึ่งโครงการเหล่านี้ได้รับการยอมรับจากประชาชนด้วยดี เพราะมีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างกลมกลืนซึ่งทำให้ทหารเป็นเสมือนส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งการปฏิบัติงานของทหารซึ่งเป็นที่ยอมรับนี้ ผู้นำหน่วยได้ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตนของกำลังพลเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งหรือถูกต่อต้านจากประชาชน ดังนั้น จึงมีการกำหนดข้อห้ามในการปฏิบัติตนของกำลังพลเพิ่มเติมจากการใช้บัญญัติ 10 ประการของกองทัพบก ซึ่งกำลังพลได้ปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด

นอกจากนี้ ในการเข้าถึงประชาชน หน่วยทหารจากภาคใต้ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากหน่วยงานท้องถิ่น คือ ตำรวจและฝ่ายปกครอง โดยมีการจัดชุดปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างทหาร ตำรวจและอาสาสมัครรักษาดินแดน (อส.) ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่จากฝ่ายปกครอง การปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสามัคคี เนื่องจากมีการลดบทบาทของทหารและให้เกียรติหน่วยงานอื่นเป็นผู้นำ ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือเป็นการปรับตัวของทหารอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสามัคคีอันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ส่วนการปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ หน่วยทหารจากภาคใต้ใช้การกดดันและปราบ-

ปรามกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ โดยใช้การข่าวที่แน่นชัดและมีการปฏิบัติงานโดยไม่ทำให้หวั่นระแวงหรือตื่นกลัว เพราะจะมีการปฏิบัติการจิตวิทยาทุกครั้งที่มีการปฏิบัติการทางทหาร ซึ่งหน่วยสามารถปฏิบัติการทางทหารได้อย่างดี เพราะชำนาญในภูมิประเทศ อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ด้วยการปิดกั้นการสนับสนุนด้านต่างๆ ต่อกลุ่มก่อความไม่สงบ ทั้งด้านประชาชน แหล่งข่าว ที่พักพิงและการเงิน ทำให้ผู้ก่อความไม่สงบ ได้ปฏิบัติการตอบโต้เจ้าหน้าที่อย่างหนัก (โรคบันนังสตา) เพื่อให้ทุกฝ่ายเห็นว่ากลุ่มก่อความไม่สงบยังมีพลังอำนาจในการปฏิบัติการและไม่กล้าให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่

การปฏิบัติงานแก้ปัญหาความไม่สงบของหน่วยทหารจากภาคกลาง ซึ่งสามารถทำให้การก่อความไม่สงบในพื้นที่ลดลงได้นั้น หน่วยทหารจากภาคกลางได้ปฏิบัติตามนโยบายการใช้การเมืองนำการทหาร และการเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา ประกอบการใช้แนวคิดในการสร้างสันติภาพ แนวคิดริเริ่มของผู้นำหน่วยซึ่งมีพื้นฐานเป็นนักวิชาการได้นำแนวคิดดังกล่าวมาปรับใช้ในพื้นที่ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานของหน่วยทหารจากภาคกลางมุ่งเน้นการปฏิบัติงานกับประชาชนโดยทั่วไปเพื่อเอาชนะจิตใจประชาชน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากหน่วยทหารจากภาคกลาง ไม่ชำนาญในพื้นที่ ไม่คุ้นเคยกับลักษณะสังคมประชากรในพื้นที่และไม่มีประสบการณ์ในการรบนอกแบบ ดังนั้น ผู้นำหน่วยทหารจากภาคกลางจึงให้ความสำคัญกับการเตรียมการก่อนการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก

ในการปฏิบัติงานกับประชาชนทั่วไปนั้น หน่วยทหารจากภาคกลางได้ใช้ความเป็นทหารรักษาพระองค์ หรือทหารของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเข้าไปช่วยเหลือประชาชน ซึ่ง

สามารถลดความหวาดระแวงและประชาชนยอมรับมากขึ้น ทั้งนี้ ทหารต้องระมัดระวังในการปฏิบัติตนของกำลังพลเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งกับประชาชนและเพื่อไม่ให้เสียเกียรติของทหารรักษาพระองค์ ดังนั้น ผู้นำหน่วยจึงได้ให้ความสำคัญในเรื่องวินัยกำลังพลและได้กำหนดมาตรฐานความประพฤติของกำลังพลขึ้นเพิ่มเติมจากบัญญัติ 10 ประการของกองทัพบก ซึ่งทหารรักษาพระองค์เป็นหน่วยที่ให้ความสำคัญเรื่องระเบียบวินัยเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ในความเป็นทหารรักษาพระองค์หน่วยจะมีจิตสำนึกของความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เหนือสิ่งอื่นใด สิ่งใดที่เป็นพระราชประสงค์หรือพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ หน่วยทหารรักษาพระองค์จะตระหนักและตอบสนองพระราชประสงค์อย่างเต็มกำลัง นอกจากนี้ ในการปฏิบัติงานกับประชาชนเพื่อขณะที่หมู่บ้านนั้น หน่วยทหารจากภาคกลางมีการปฏิบัติงานกับกลุ่มประชาชนหลายกลุ่มเพื่อแย่งชิงมวลชนให้มากที่สุดโดยใช้จิตวิทยาของการเจรจาต่อรองผลประโยชน์เพื่อให้ประชาชนยินดีให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เป็นเขตเศรษฐกิจชายแดนภาคใต้ ซึ่งวิธีการดังกล่าวสามารถดึงกลุ่มประชาชนมาให้ความร่วมมือได้เป็นอย่างมาก ซึ่งนอกจากกลุ่มประชาชนทั่วไปแล้ว หน่วยทหารจากภาคกลางยังให้ความสำคัญกับกลุ่มเด็ก ซึ่งนับเป็นการแก้ปัญหาระยะยาวในพื้นที่ เนื่องจากเด็กที่ขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจังอาจถูกปลูกฝังความคิดจากกลุ่มก่อความไม่สงบได้ง่าย นอกจากนี้ในกลุ่มประชาชนที่ยากจนในหมู่บ้าน หน่วยทหารจากภาคกลาง ได้นำแนวทางการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางของ

หมู่บ้านป้องกันตนเองตามแนวชายแดน มาปรับใช้ในพื้นที่ในรูปแบบของหมู่บ้านจักรวาล มีการพัฒนาอาชีพต่างๆ ตามพื้นฐานเศรษฐกิจของประชาชน โดยได้รับความร่วมมือด้วยดีจากหน่วยงานราชการในพื้นที่ ยกเว้นในบางหน่วยทหารที่คุ้นเคยกับบทบาทการนำของทหารยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร

สำหรับการปฏิบัติงานต่อกลุ่มก่อความไม่สงบ หน่วยทหารจากภาคกลางจะใช้การจำกัดเสรีในการปฏิบัติของฝ่ายตรงข้ามอย่างเข้มงวด ทั้งการตั้งด่าน การลาดตระเวน ตลอดจนการกดดันกลุ่มก่อความไม่สงบ อย่างไรก็ตาม ได้เปิดโอกาสให้กลุ่มก่อความไม่สงบกลับตัวเป็นพลเมืองดีตามแนวคิดการสร้างสันติภาพ นอกจากนั้นก็ใช้มาตรการทางทหารและทางกฎหมายแก่ผู้ไม่ให้ความร่วมมือ เช่น การปิดล้อมตรวจค้น และการปราบปรามจับกุม เป็นต้น

ในส่วนการปฏิบัติงานแก้ปัญหาความไม่สงบของหน่วยทหารจากภาคอีสานนั้น ถึงแม้ว่าเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ของหน่วยทหารจากภาคอีสานจะยังคงมีเพิ่มขึ้น แต่หน่วยทหารจากภาคอีสานก็ได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากความเป็นคนอีสานที่มีอัธยาศัยไมตรี มีความจริงใจ และมีความอ่อนน้อม ทำให้สามารถเข้าถึงประชาชนได้เป็นอย่างดี

นอกจากนั้น เนื่องจากหน่วยทหารจากภาคอีสาน เป็นหน่วยที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านกิจการพลเรือนหรือการปฏิบัติงานกับประชาชนมายาวนานนับแต่มีการใช้นโยบายการเมืองนำการทหารเพื่อเอาชนะผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ดังนั้น หน่วยทหารจากภาคอีสานจึงมีแนวคิดในการทำงานที่สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยเหนือคือ เน้นการปฏิบัติงานกับ

ประชาชนเพื่อแย่งชิงมวลชนไม่ให้ถูกกลุ่มก่อความไม่สงบชี้นำได้และเพื่อให้ประชาชนร่วมมือในการปราบปรามและจับกุมผู้ก่อความไม่สงบในการปฏิบัติงานกับประชาชนนั้นเพื่อมิให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง ผู้นำหน่วยได้เข้มงวดในเรื่องวินัยของกำลังพลถึงแม้ว่าความสัมพันธ์ภายในหน่วยจะเป็นไปด้วยดีโดยผู้นำหน่วยจะใกล้ชิดสนิทสนมและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาก็ตาม แต่เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดก็มีการลงโทษอย่างจริงจัง

ที่สำคัญในการปฏิบัติงานกับประชาชน หน่วยทหารจากภาคอีสาน ได้ใช้ลักษณะนิสัยของคนอีสานในการผูกสัมพันธ์กับประชาชนได้เป็นอย่างดี ด้วยการอ่อนน้อมถ่อมตนและยิ้มแย้มแจ่มใส ทักทายและมีการปรับภาพลักษณ์ของทหารให้มีความอ่อนโยน มีน้ำใจไมตรีที่ดีต่อประชาชนทำให้ประชาชนยอมรับ นอกจากนี้ยังมีการนำวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นอีสานเข้าไปผสมผสานกับวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ลักษณะการผสมผสานวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนถึงแม้จะได้รับการยอมรับจากประชาชนส่วนหนึ่ง แต่อาจไม่เป็นที่พอใจของประชาชนที่มีแนวคิดอนุรักษนิยม นอกจากนี้ทหารจากภาคอีสานได้นำการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในภาคอีสาน มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานกับประชาชนในพื้นที่ ด้วยการพัฒนากลุ่มอาชีพต่างๆ อาทิ พัฒนาการเกษตรให้แก่ประชาชน อย่างไรก็ตามเนื่องจากความไม่เข้าใจวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่อย่างลึกซึ้ง ทำให้การปฏิบัติงานบางครั้งไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากนัก ซึ่งกลุ่มที่สนใจและร่วมมืออย่างมาก ได้แก่ กลุ่มสตรีและกลุ่มผู้นำชุมชน ส่วนกลุ่มผู้ชายและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการถูกชักจูงโดยกลุ่มก่อความไม่สงบยังไม่ค่อยให้ความร่วมมือมากนัก

ในด้านการปฏิบัติงานต่อกลุ่มก่อความไม่สงบ นอกจากการใช้มาตรการทางกฎหมายและทางทหารแล้ว หน่วยทหารจากภาคอีสานยังใช้การสร้างความหวาดระแวงกันเองในกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ และการกดดันกลุ่มก่อความไม่สงบให้ออกนอกพื้นที่เพื่อให้ประชาชนรู้สึกปลอดภัยและกล้าให้ความร่วมมือ อย่างไรก็ตาม การกดดันให้กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบออกนอกพื้นที่อาจทำให้คนเหล่านี้กลับมาสร้างความไม่สงบได้อีก

จากการปฏิบัติงานของหน่วยทหารในภูมิภาคต่างๆ จะเห็นได้ว่าถึงแม้หน่วยทหารจะปฏิบัติงานภายใต้นโยบายเดียวกัน แต่มีวิธีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันตามลักษณะวัฒนธรรมองค์กรของหน่วยทหารในแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีประสบการณ์ ความคิด ความเชื่อ ทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนลักษณะผู้นำหน่วยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของหน่วย อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า การที่ทหารจะปฏิบัติงานให้บรรลุภารกิจของหน่วยได้นั้น ทหารจะต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพของปัญหา ถึงแม้การปรับตัวบางอย่างจะขัดแย้งกับวัฒนธรรมองค์กร เช่น ปรับจากบทบาทผู้นำเป็นผู้ตาม หรือปรับจากภาพลักษณ์ของทหารที่ดูดุดันน่าเกรงขามเป็นภาพลักษณ์ที่ดูอ่อนโยนแต่ยังคงดำรงความสามารถ หรือความคุ้นเคยกับการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาแบบสั่งการแต่เมื่อทำงานกับประชาชนไม่สามารถใช้บุคคลดังกล่าวกับประชาชนได้จึงต้องมีการปรับตัวให้อ่อนนุ่มต่อประชาชน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้หน่วยทหารได้รับความร่วมมือและการยอมรับจากประชาชนมากขึ้น อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นทหารจากกองทัพภาคต่างๆ ซึ่งกองทัพบกส่งลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถนำมาจัดทำเป็นข้อเสนอแนะ เพื่อให้กองทัพบกหรือรัฐบาลนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายหรือวิธีการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ดังต่อไปนี้

ข้อสรุปดังกล่าวช่วยเน้นย้ำแนวทางการแก้ปัญหาตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานว่า “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” ว่าเป็นแนวทางที่ถูกต้อง ที่ให้ใช้สันติวิธีในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กอ.สสส.จชต. และกองทัพได้ अध्यิณูมากำหนดเป็นแนวนโยบายในการปฏิบัติงานและให้หน่วยนำไปปฏิบัติโดยใช้แนวคิดในเรื่อง “การเมืองนำการทหาร” และกำหนดยุทธศาสตร์การเอาชนะในระดับหมู่บ้าน เป็นสงครามเอาชนะใจประชาชน เพื่อดึงประชาชนออกจากผู้ก่อความไม่สงบ ซึ่งหากสังเกตจากการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นทหารหน่วยใดที่นำวิธีการดังกล่าวไปใช้กับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มประชาชน กลุ่มข้าราชการฝ่ายเรา หรือแม้กระทั่งกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเอง ผลลัพธ์ที่ได้รับการตอบสนองกลับมาก็จะเป็นไปในทางที่ดีขึ้น ให้ความร่วมมือกับทางราชการมากยิ่งขึ้น และสถิติของการเกิดเหตุการณ์ร้ายลดลง ซึ่งหากดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวสืบเนื่องต่อไป น่าจะมีผลทำให้เกิดความมั่นคงภายในพื้นที่อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติต่อกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. การใช้หน่วยทหารที่เหมาะสมในการ

แก้ไขปัญหาดังกล่าว หน่วยทหารควรเป็นหน่วยที่เข้าใจสภาพปัญหาและเข้าใจสภาพวิถีชีวิตตลอดจนวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างดี อาจใช้หน่วยในพื้นที่กองทัพภาคที่ 4 เองหรือจากกองทัพภาคอื่นๆ ที่ได้รับการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดีก่อนที่จะลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ สิ่งที่สำคัญคือทุกหน่วยต้องตระหนักรู้ว่าเป็น “การปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม” ดังนั้น อาวุธที่ใช้จึงเป็นการใช้ “ปาก” มากกว่า “ปืน” ซึ่งเป็นวิธีการทำงานที่แตกต่างไปจากธรรมชาติของอาชีพทหารเป็นอย่างมาก แต่สิ่งที่สำคัญที่มากกว่านั้นอีกคือ ผลกระทบที่มีต่อวัฒนธรรมองค์กรของทหารเองในเรื่องความเชื่อและค่านิยม กล่าวคือในการที่จะปฏิบัติการกิจครั้งนี้ให้สำเร็จทหารจำเป็นต้องลด “อัตตะ” ตัวตนในเรื่องเกียรติและศักดิ์ศรี ตลอดจนลักษณะท่าทางที่แข็งแกร่งดุดันลงบ้าง หันมาใช้คำพูดสุภาพและการปฏิบัติที่อ่อนน้อมถ่อมตน ซึ่งจะรวมไปถึง “การทำลายพรางให้เป็นลายดอกไม้” หรือการทำด้านตรวจที่ซิงซังในการตรวจให้กลายเป็นด้านที่สวยงาม มีน้ำใจ และนำมาเยือน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทหารจำเป็นต้องปรับตัวและปรับยุทธวิธีเป็นอย่างมากเนื่องจากวิธีการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ การปฏิบัติงานเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาและกำลังพลอย่างต่อเนื่อง การประจำการในระยะเวลา 1 ปี และมีการผลัดเปลี่ยนกำลังพลชุดใหม่โดยจะต้องเริ่มต้นการปฏิบัติงานใหม่ ทำให้เสียโอกาสในการปฏิบัติงานเพื่อยุติการก่อความไม่สงบในพื้นที่เป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม การใช้กำลังพลประจำการในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง ควรต้องพิจารณาเรื่องขวัญกำลังใจของกำลังพลเป็นพิเศษด้วย

2. กลุ่มเจ้าหน้าที่ของทางราชการฝ่ายเรา ทั้งส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น เช่น ตำรวจ ข้าราชการ ฝ่ายปกครอง รวมไปถึงข้าราชการฝ่ายการเมือง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นปัจจัยที่สำคัญในการแก้ปัญหา ดังกล่าวทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้ เนื่องจากในขั้นตอนของการ “เข้าใจ” เป้าหมายนั้น หน่วยทหารจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากหน่วยราชการต่างๆ ของทางจังหวัดมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน และในขั้นตอนของ “การเข้าถึง” ถ้าหากหน่วยทหารใช้คนในท้องถิ่น เช่น อาสาสมัครรักษาดินแดน หรือข้าราชการอำเภอ ที่เป็นคนในพื้นที่ที่เป็นที่รู้จักของประชาชน สามารถพูดภาษาและเข้าใจวัฒนธรรมของพื้นที่จะช่วยลดความหวาดระแวงของประชาชนลงได้ ซึ่งจะทำให้ทหารทำงานได้ง่ายและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ส่วนในเรื่องของ “การพัฒนา” ที่เป็นขั้นตอนสุดท้ายนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้มีความรู้และความชำนาญในแต่ละบทบาทหน้าที่ อีกทั้งงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาส่วนใหญ่ล้วนแต่มาจากหน่วยงานเหล่านี้เกือบทั้งสิ้น จึงจำเป็นต้องให้หน่วยงานเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วม และมีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายตามที่ต้องการ บทบาทของทหารควรจะเป็นผู้ที่สนับสนุนอยู่เบื้องหลังการดำเนินการดังกล่าวจะต้องทำตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมกำลังก่อนออกพื้นที่ปฏิบัติงานจริง โดยการเชิญมาพูดให้ความรู้หรือขอแนะนำแก่ทหารทั้งนั้นนอกจากเพื่อทราบข้อมูลทางด้านต่างๆ แล้ว ยังมีผลทางด้านจิตวิทยา เป็นการสร้างความสัมพันธ์เบื้องต้นก่อนลงปฏิบัติงานในพื้นที่จริง ทำให้ง่ายต่อการติดต่อประสานงานในภายหลัง

3. กลุ่มผู้นำชุมชนไม่ว่าจะเป็น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน โต๊ะอิหม่าม โต๊ะครู และผู้นำตามธรรมชาติภายในชุมชน เป็นปัจจัยที่สำคัญในการทำ

สงครามแย่งชิงประชาชน ทั้งนี้ เนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าวผู้นำเหล่านี้มีอิทธิพลทางด้านความคิดต่อคนในชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่จะเชื่อฟังบุคคลเหล่านี้เป็นอย่างมาก ดังนั้น การลงพื้นที่ชุมชนครั้งแรกๆ ผู้บังคับหน่วยจึงควรใช้วิธีเข้าพบเพื่อแนะนำตนเองด้วยความนอบน้อมถ่อมตน และเชิญมามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในเรื่องต่างๆ ทั้งนี้ต้องให้เกียรติและเคารพในความคิดตลอดจนให้เป็นผู้นำประชาชนในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา หากเป็นไปได้ ผู้บังคับหน่วยต้องสร้างความสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับบุคคลเหล่านี้

4. กลุ่มประชาชน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการที่จะทำให้บรรลุภารกิจนั้น สามารถแบ่งออกเป็น กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มอาชีพ และกลุ่มสตรี ควรมีแนวทางปฏิบัติต่อกลุ่มต่างๆ ในส่วนที่เหมือนกันคือ ในการเข้าพื้นที่ครั้งแรกๆ ควรใช้วิธี “Hand and smile” ทักทายไปก่อน เมื่อคุ้นกันแล้ว หน่วยต้องเข้าใจและตระหนักในวัฒนธรรมท้องถิ่น ในเรื่องบรรทัดฐาน และค่านิยม ที่ไม่ชอบการดูถูกดูแคลน แต่ให้ทำตามคำพูด ดังนั้น จึงควรระมัดระวังการพูดและต้องไม่รับปากจนกว่าจะแน่ใจว่าสามารถทำได้ มิฉะนั้นแล้วจะไม่สามารถสร้างความศรัทธาในตัวทหารให้เกิดกับประชาชนได้ อนึ่ง ควรใช้สื่อสารมวลชนให้เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะวิทยุและโทรทัศน์ โดยคำนึงถึง วิถีชีวิต การรวมตัวของคนมุสลิมตามสถานที่ เช่น ร้านน้ำชา โรงเรียน ปอเนาะ มัสยิด ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เป็นประโยชน์และถูกต้องให้แก่ประชาชน นอกจากนี้แล้วยังมีวิธีการสร้างความสัมพันธ์เฉพาะกลุ่มต่างๆ ดังกล่าวคือ

4.1 กลุ่มเด็กและเยาวชน เป็นกลุ่มที่

เข้าถึงได้ง่ายที่สุด และจะเป็นสะพานไปยังกลุ่มต่าง ๆ ต่อไป แนวทางการปฏิบัติต่อกลุ่มนี้ นอกจากใช้วิธีหักทลายแล้ว การแจกขนม ของเล่น หรือการให้ทำกิจกรรมที่สนุกสนานต่างๆ จะทำให้สามารถดึงกลุ่มเด็กและเยาวชนนี้เข้ามาเป็นฝ่ายเราได้ แนวทางการปฏิบัติเฉพาะเช่นที่วานนี้เคยใช้ได้ผลดีมาแล้วทั้งในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในติมอร์ และในอิรัก ซึ่งจะทำให้สามารถเชื่อมโยงไปสู่กลุ่มพ่อแม่และกลุ่มผู้นำคนอื่นๆ ต่อไป วิธีการดังกล่าว หากได้ผลก็น่าที่กองทัพบกจะกำหนดเป็นหลักนิยม ในเรื่องของการกำหนดเป้าหมายทางด้านกิจการพลเรือนของการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพต่อไป อนึ่ง เป้าหมายกลุ่มนี้เป็นเป้าหมายในระยะยาว การใช้แนวทางในเรื่องการให้การศึกษาน่าจะเป็นวิธีการดำเนินการที่ถูกต้อง

4.2 กลุ่มวัยรุ่น เป็นกลุ่มเสี่ยงที่สุดที่ฝ่ายก่อความไม่สงบจะเข้ามาชักจูงเอาไปเป็นพวก ดังนั้น การที่จะตัดกำลังคนไม่ให้เข้าไปสนับสนุนเพิ่มเติม จึงควรพุ่งเป้าไปยังกลุ่มนี้ แนวทางที่หน่วยให้สัมภาษณ์ที่น่าสนใจ คือ การดึงพวกนี้ให้กลับมาอยู่กับฝ่ายเราให้มากที่สุด โดยการเข้าไปดูแลผลกระทบจากการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ในอดีต (กรณีตากใบ) การพูดคุยแสดงความคิดเห็นตามร้านน้ำชา การจ้างงานพิเศษ (4,500 บาท/เดือน) การเล่นดนตรี กีฬา การจัดการอบรมนำมาทัศนศึกษาออกสถานที่ หรือแม้แต่การให้โอกาสกลับตัวกลับใจสิ่งเรื่องที่ได้เคยทำผิดมาในอดีต ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของยาเสพติด การกระทำผิดสถานเบาในเรื่องต่างๆ และให้กลับมาอยู่ร่วมกับฝ่ายเราอย่างปกติสุข วิธีการเหล่านี้ หน่วยได้แสดงให้เห็นแล้วว่าวิธีการเหล่านี้เป็นวิธีการที่ดีที่สามารถดึงกลุ่มนี้ให้เข้ามาเป็นฝ่ายเราได้

4.3 กลุ่มอาชีพ เนื่องจากสภาพพื้นที่

ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก อีกทั้งเป็นจังหวัดชายแดนที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ที่มีการติดต่อซื้อขายสินค้าด้วยวิธีการทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน ผลประโยชน์ต่างๆ ในพื้นที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนั้น เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่มีการศึกษาค่อนข้างน้อยทำให้ไม่สามารถไปสอบแข่งขันเข้าทำงานตามที่ต่างๆ ได้ อีกทั้งแนวทางการปฏิบัติที่หน่วยทหารได้รับมอบภารกิจไปอาจมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนกลุ่มนี้ จึงอาจมีผลทำให้คนกลุ่มนี้สนับสนุนกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ซึ่งจะทำให้กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเข้มแข็งขึ้น ดังนั้น การที่ปิดกั้นผลประโยชน์ เงิน หรือยุทโธปกรณ์บางอย่างไม่ให้ตกไปยังกลุ่มดังกล่าว จำเป็นต้องดึงกลุ่มอาชีพเหล่านี้มาอยู่ฝ่ายเรา โดยใช้วิธี “การต่อรองผลประโยชน์” ที่จะไม่เข้าไปรบกวนอาชีพที่เป็นวิถีชีวิตของพวกเขามากนัก แลกเปลี่ยนกับข่าวสาร และการไม่เข้าไปสนับสนุนกลุ่มผู้ก่อการไม่สงบ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวของหน่วยทหารบางหน่วยได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

4.4 กลุ่มสตรี กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ละเอียดอ่อนที่สุดและน่าสนใจที่สุด จากคำสัมภาษณ์ที่ได้จากทหารบางหน่วยชี้ให้เห็นว่าในความคิดของคนกลุ่มนี้ ลึกๆ แล้วไม่ค่อยพอใจกับบทบาทและสถานภาพของสตรีในสังคมมุสลิมเมื่อเทียบกับสถานภาพภายนอก โดยในสังคมมุสลิม สตรีต้องยอมรับความไม่เท่าเทียมกับบุรุษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการที่ต้องยอมให้ผู้ชายมีภรรยาได้ 4 คนซึ่งสตรีส่วนใหญ่ไม่ต้องการ และไม่พอใจที่ภาระงานส่วนใหญ่ในการหาเลี้ยงครอบครัวตกแก่กลุ่มสตรี ดังนั้น การพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่กระทำต่อคนกลุ่มนี้ควรระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะมีผลกระทบต่อ

สภาพสังคมในพื้นที่เป็นวงกว้างมาก อย่างไรก็ตาม ใดก็ดี ประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นที่ควรจะศึกษาวิจัยต่อไป

5. กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ เป็นกลุ่มที่ได้รับการปลูกฝังอุดมการณ์มาค่อนข้างมากและยาวนาน จนยากที่จะเปลี่ยนแปลงความตั้งใจได้ แนวทางการปฏิบัติต่อกลุ่มนี้ควรเป็นในเรื่องของการกดดัน ด้วยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าไปพูดคุย เป็นส่วนตัว การเฝ้าติดตาม การเชิญเข้ามา อบรมนอกพื้นที่ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แล้วปล่อย

ตัวกลับไป เพื่อให้เกิดความระแวงสงสัยกับคนในกลุ่มเดียวกัน หรือหากพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรใช้มาตรการทางกฎหมายที่จะใช้บังคับไม่ให้กลุ่มนี้ทำลายความสงบสุขของชุมชนต่อไป อย่างไรก็ตาม แนวทางการชักนำให้กลุ่มนี้มาต่อสู้ทางผลประโยชน์ ในเวทีการเมืองระดับชาติก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ เพราะหากสังเกตให้ดีมีรัฐมนตรีหลายท่านในรัฐบาลปัจจุบัน (มิถุนายน 2549) ที่ในอดีตเคย ขัดแย้งกับทางฝ่ายรัฐบาล และเข้าร่วมกับพรรค คอมมิวนิสต์มาแล้ว

บรรณานุกรม

กองทัพบก, กรมสารบรรณทหารบก. ประมวลวินัยทหาร ภาค 4, 2535.

กองทัพบก, กรมสารบรรณทหารบก. ประมวลวินัยทหาร ภาค 5, 2535.

กองบัญชาการทหารสูงสุด, สำนักงานฝ่ายเสนาธิการประจำผู้บังคับบัญชาทหารสูงสุด. คู่มือนายทหาร กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, 2526.

ขวัณชาติ กล้าหาญ, พลตรี. แนวทางการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในพหุสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส) เอกสารวิจัย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2542-2543.

โจแอน บอนดูแรนต์. อหิงสา อาวุธของคนกล้า แปลโดย ไพศาล วงศ์วรวิสิทธิ์ และอนิตรา พวงสุวรรณ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มูลนิธิโกลด์คิมทอง, 2533.

เฉลิมพล ธรรมสุนทร, พันเอก. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักเรียนนายร้อย เอกสารวิจัย วิทยาลัย การทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, 2547.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. ท้าทายทางเลือก : ความรุนแรงและการไม่ใช้ความรุนแรง กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มูลนิธิโกลด์คิมทอง, 2533.

นพดล อินทปัญญา, พลตรี. กองทัพบกกับการพัฒนาประเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีการถอนหน่วยกำลังรบออกจากการพัฒนา ประเทศโดยให้กองพลพัฒนาเข้าปฏิบัติงานแทน เอกสารวิจัย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2540-2541.

นิพัฒน์ ทัทมงคล, พลตรี. บทบาทของกองทัพบกกับการพัฒนา: ศึกษาเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับโครงการพระราชดำริในพื้นที่กองทัพบกที่ 4 เอกสารวิจัย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2542-2543.

ประวิตร วงษ์สุวรรณ, พลตรี. การจัดระเบียบหมู่บ้านป้องกันชายแดนเพื่อความมั่นคงของประเทศ ศึกษากรณี ในเขตรับผิดชอบ ของกองทัพบกที่ 1 เอกสารวิจัย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2540-2541.

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคณะ. การวางแผนกลยุทธ์ : ศิลปะการวางแผนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีเอ็ดคอมมูนิเคชั่น, 2548.

วิบูลย์ศักดิ์ หนีพาล, พลตรี. การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา บริเวณพื้นที่อีสานตอนล่าง เอกสารวิจัย วิทยาลัยป้องกัน ราชอาณาจักร, 2544-2545.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. องค์การและการจัดการ กรุงเทพมหานคร: บริษัทธรรมสาร, 2545.

สุจิตร์ สิทธิประภา, พลตรี. บทบาทของทหารในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านตามแนวชายแดน ศึกษาเฉพาะกรณี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เอกสารวิจัย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2545-2546.

สำนักงานวิจัยและพัฒนาการทหารกลาโหม. เอกสารวิจัยการสร้างความรู้ในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
อย่างยั่งยืน โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการทหารของกระทรวงกลาโหม, 2544-2548.
อุทัย ดุลยเกษม และ เลิศชาย ศิริชัย, บรรณาธิการ. ความรู้กับการแก้ปัญหาความขัดแย้ง กรณีวิกฤตการณ์ชายแดนภาคใต้
บริษัทเอดิสันเพลสโปรดัก, 2548.

เว็บไซต์

กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้

(<http://www.southpeace.go.th/vision.htm>)

Richard W. Scholl, **Organizational Culture-The Social Inducement System**

(<http://www.cba.uri.edu/scholl/Notes/Culture.html>)

Carter McNamara, **Organizational Culture**

(http://www.managementhelp.org/org_thry/culture/culture.htm)

Edgar H. Schein, **Organizational Culture & Leadership**

(<http://www.tnellen.com/fed/tc/schein.html>)